

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

חובת הגבהת בית הכנסת מכל בתי העיר

(י"א א') ואמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב: כל עיר שגגותיה גבוהין מבית הכנסת לסוף חרבה, שנאמר¹ "לְרוּמֵם אֶת בַּיִת אֱלֹהֵינוּ וּלְהַעֲמִיד אֶת חֲרֻבְתֵינוּ".

והני מילי בבתים; אבל בקשקושי ואברורי, לית לן בה.

אמר רב אשי: אנא עבדי למתא מחסיא דלא חרבה.

שיטות הראשונים

אבל בקשקושי ואברורי, לית לן בה: **הרא"ש** פירש שהם בירניות ומגדלים שאין משתמשים על גגותיהם. ולפי זה כתב בשם יש אומרים, שבבתים משופעים, שאין משתמשים על הגגות, מותר². **והר"ן** פירש שהם מבצרים. **והשו"ע**³ פסק כרא"ש.

האם כופים להשפיל בתים שנבנו גבוה מבית הכנסת: כתב **הרא"ש** בשם יש אומרים שאם הגביה ביתו, כופין להשפילו⁴. ובשם **רבינו חננאל** פירש, שיגביה בית הכנסת. וכתב **הגהות מיימוניות** מעשה בשם **רבינו תם**, שאחד מקרוביו הגביה ביתו, וציוה להגביה גם בית הכנסת, ועשו בנין אחד מצד אחד לבד בקרן אחד גבוה, ולא חש להחמיר עליו יותר. **והשו"ע**⁵ כתב כרא"ש בשם יש אומרים. **והרמ"א** פסק כהגהות מיימוניות.

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות בית הכנסת, סימן קנ)

ב. אין בונים בית הכנסת אלא בגבהה של עיר, ומגביהין אותו עד שיהיה גבוה מכל בתי העיר שמשתמשים בהם, לאפוקי בירניות (פרוש בננים העשויים לנוי תרגום שכיות החמדה בירניות שפירן) ומגדלים שאין משתמשים בהם; וגם שהוא משפע ואינו ראוי לתשמיש, משערין עד המקום שהוא ראוי לתשמיש, דהינו שאם יש עליה תחת הגג לא תהא גבוה יותר מבית הכנסת.

הגה: ובשעת הדחק, או שיש מצות מלכות שאינן ראויים לבנות בית הכנסת כדינו, מתיר להתפלל בבית אף על פי שדרין בעליה על גביו, ובלבד שינהגו בעליה שעליו בנקיות, כמו שיתבאר סוף סימן קנ"א (בית יוסף סימן קנ"ד בשם מהר"י בן חביב).

ג. מי שהגביה ביתו יותר מבית הכנסת, יש אומרים שכופין אותו להשפילו.

(ואם עשה בננו גבוה יותר בקרן אחד מבית הכנסת, סגי בכך) (הגהות מיימוני פרק י"א מהלכות תפילה, שכן היה מעשה).

1. עזרא טו.

2. אלא אם כן רוב הגג גבוה מבית הכנסת, והיות שמשתמשים בעליה שתחת הגג, אסור.

3. או"ח קנב. ובביה"ל (ד"ה בירניות) הביא דברי הר"ן, וכתב שלפיו אין מקור להקל בגג שהוא משופע ואין ראוי לתשמיש מלמעלה; דהגמרא לא הקיל אלא במבצר, שאין שם דירה עליה כלל, והוא עשוי רק לחיזוק העיר. עיי"ש. מקורות - רא"ש (סי' כג). ר"ן (ד ב ברי"ף, ד"ה קושקש).

4. ומביאין ראיה מהא דאמר רב אשי אנא עבדי לה למתא מחסיא דלא חרבה, דמשמע שכפאן להשפיל הבתים. דאי סלקא דעתך שנתן להם עצה שלא להגביה הבתים, מאי רבותא משמיענו גם הם ידעו כן.

5. או"ח קנג. ואילו בב"י הביא המעשה עם רבינו תם, וכתב: **והוא כפירוש רבינו חננאל, וכן הלכה.** מקורות - ר"ח (ה"ד ברא"ש). רא"ש (סי' כג). ר"ת (הו"ד בהגמ"י). הגהות מיימוניות (הל' תפילה יא, ב, אות ג).

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסכמת הרבנים הגאונים: הרב שריה דבליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

תענית חלום בשבת

(י"א א') ואמר רבא בר מחסיא, אמר רב חמא בר גוריא, אמר רב: יפה תענית לחלום כאש לנעורת.
אמר רב חסדא: ובו ביום.
ואמר רב יוסף: אפילו בשבת.

שיטות הראשונים

על איזה חלומות מתענים בשבת: כתב המרדכי בשם מהר"ם דאין להתענות אלא על חלום שראהו תלת זימני.
כתוב בספרים קדמונים, שעל ג' חלומות מתענים בשבת, הרואה ספר תורה שנשרף, או יום הכפורים בשעת
נעילה, או קורות ביתו או שינוי שנפלו. והביאם השו"ע.
האם תענית חלום היא חובה: הרשב"א נשאל, וכתב, דע שלא חייבו בשום מקום להתענות על החלומות, אלא
שאמרו שהתענית יפה לחלום כאש בנעורת, והתירו להתענות עליו אפילו בשבת. אבל לחייבו תענית, לא
אמרו.⁷
האם מתענים חלום האידנא: דעת רב עמרם, רבינו קלונימוס, וראבי"ה, שבזמן הזה אסור להתענות תענית חלום
בשבת.⁸ והגהות אשרי כתב שהמנהג להתענות. והשו"ע⁹ הביא הדעות, ועל מה מתענים.

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות שבת, סימן רפח)

- א. אסור להתענות בשבת עד ו' שעות...
- ד. מתיר להתענות בו תענית חלום כדי שיקרע גזר דינו. וצריך להתענות ביום ראשון, כדי שיתכפר לו מה שבטל ענג
שבת. ואם תשש כחו ואינו יכול להתענות ב' ימים רצופים, לא יתענה ביום א' ויתענה אחר כך.
הגה: וכל שכן אם היה ביום א' חנכה או ראש חדש או פורים או יום טוב אפילו יום טוב שני של גלויות שאין להתענות עד אחר כך. ויש
אומרים מי שיטן שנת צהרים וחלם לו חלום רע, יתענה מחצי היום עד חצי הלילה ואז יבדיל, וביום הראשון יתענה כאלו התענה כל
יום השבת (מ"כ).
- ה. יש אומרים שאין להתענות תענית חלום בשבת אלא על חלום שראהו תלת זמני. ויש אומרים שבזמן הזה אין
להתענות תענית חלום בשבת, שאין אנו בקיאים בפתרון חלומות לידע איזה טוב ואיזה רע. והעולם אומרים

6. או"ח רפח, הו"ד בב"י. וכתב בב"י (ושו"ע), ויש אומרים הרואה יום הכפורים אפילו שלא בשעת נעילה. ויש אומרים הקורא בספר
תורה. ויש אומרים הרואה שנושא אשה. ובדרכי משה כתב בשם שו"ת בנימין זאב (סי' ריא) בשם רב האי גאון, דרק על ד' (עניינים)
הנזכרים בראשונה (היינו ג' חלומות שהוזכרו לעיל), יש להתענות.
7. מקורות - רשב"א (שו"ת ח"א, סי' קלב).
8. דאין אנו בקיאים לדעת פתרון חלומות, איזה טוב ואיזה רע, כאשר היו יודעין הראשונים, כדאיתא בפרק הרואה ובאיכה רבתי,
ומספיקא אין מתענין. ראבי"ה.
9. או"ח רפח, מקורות - מרדכי (פ"ק דשבת, סי' רכט). רב עמרם ורבינו קלונימוס (הו"ד בראבי"ה וטור סי' תקסח). ראבי"ה (הל' תענית,
סי' תתס). הגהות אשרי (תענית רא"ש א, טז, הגהה ב).

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

שְׁנַמְצָא בְּסַפְרִים קְדָמוֹנִים שְׁעַל שְׁלֹשָׁה חֳלוֹמוֹת מִתְעַנִּים בְּשַׁבָּת, וְאֵלּוּ הֵן: הַרְוָא סֵפֶר תּוֹרָה שְׁנַשְׂרָף, או יום
הַכְּפוּרִים בְּשַׁעַת נְעִילָה, או קוֹרוֹת בֵּיתוֹ או שְׁנָיו שְׁנַפְּלוּ; וַיֵּשׁ אוֹמְרִים הַרְוָא יוֹם הַכְּפוּרִים אֶפְלוּ שְׁלֹא בְּשַׁעַת נְעִילָה;
וַיֵּשׁ אוֹמְרִים הַרְוָא שְׁקוּרָא בְּתוֹרָה; וַיֵּשׁ אוֹמְרִים הַרְוָא שְׁנוּשָׂא אִשָּׁה. וְהָא דְרְוָא שְׁנָיו שְׁנַפְּלוּ דְּנִקָּא שְׁנָיו, אֲבָל
הַרְוָא לְחַיֵּי שְׁנַשְׂרוּ, חֳלוֹם טוֹב הוּא דִּמְתּוֹ הַיּוֹעֲצִים עֲלָיו רָעָה וְנ"ל שֶׁהַחֳלוֹמוֹת שְׁאֲמְרוּ בְּפֶרֶק הַרְוָא שֶׁהֵם רָעִים, גַּם
עֲלֵיהֶם מִתְעַנִּין בְּשַׁבָּת.

העוסק בתורה אם צריך לפסוק לק"ש ותפילה

(ט' ב') (המשך משנה): מפסיקין לק"ש (שחיובה מהתורה), ואין מפסיקין לתפלה (שחיובה מדרבנן).

(י"א א') (ומקשה) הא תנא ליה רישא אין מפסיקין (למנחה, ומדוע חוזר ושונה ואין מפסיקין לתפילה)! (ומתרץ) סיפא
אתאן לדברי תורה; **דתניא**: חברים שהיו עוסקין בתורה, מפסיקין לק"ש ואין מפסיקין לתפלה.

אמר רבי יוחנן: לא שנו אלא כגון רשב"י וחבריו, שתורתן אומנותן. אבל כגון אנו (הואיל ומפסיקים תורתנו לאומנותנו),
מפסיקין לקריאת שמע ולתפלה.

(ומקשה) **והתניא**: כשם שאין מפסיקין לתפלה, כך אין מפסיקין לקריאת שמע!

(ומתרץ) כי תני ההיא בעיבור שנה. דאמר רב אדא בר אהבה, וכן **תנו** סבי דהגרוניא: אמר ר' אלעזר בר צדוק:
כשהיינו עוסקין בעיבור השנה ביבנה, לא היינו מפסיקין לא לקריאת שמע ולא לתפילה.

שיטות הראשונים

מפסיקין לקריאת שמע: כתב הר"ן שלמסקנת הסוגיא, במידי דמיחייב ביה מדאורייתא כק"ש, כל שהתחיל
לאכול בתר דמטא זמן חיובא, מפסיק, אע"ג דאיכא שהות בתר הכי¹⁰. וכן דעת רז"ה וראב"ד. ודעת הרמב"ם
שרק אם אין שהות ביום לקרות מפסיק. אבל יש שהות, אינו מפסיק, אפילו למצוה דאורייתא. **והשו"ע**¹¹ כתב
דעת הרמב"ם, ולאחריה דעת הראב"ד.

חברים שהיו עוסקין בתורה מפסיקין לק"ש ואין מפסיקין לתפילה: כתבו הרז"ה והר"ן, דסיפא אפילו בדליכא שהות

10. והיינו דתנן ומפסיקין לק"ש, וסוגיין נמי בפרק לולב הגזול (ל"ח א') מוכחא דכל בדאורייתא אע"ג דאיכא שהות מפסיק וכתב עוד
הר"ן: ומיהו הני מילי בדאתחיל בתר דמטא זמן חיובא או סמוך לה; אבל אתחיל מקמי הכי - אפילו בדאורייתא כיון דאיכא שהות לא
מפסיק. וכו'. עיי"ש (ד א ברי"ף, ד"ה הלכך נקטינן).

11. או"ח עה. וראה ביאור הגר"א באריכות בביאור השיטות. וכתב המשנ"ב (ס"ק כג) דהסכמת רוב האחרונים וכמעט כולם דהעיקר תלוי
במילתא דאורייתא בהתחיל בהיתר או באיסור. וא"כ, כשהתחיל קודם עלות השחר, ויש שהות אחר שיגמור לקרות ק"ש ולהתפלל,
אין צריך לפסוק. ואם התחיל באיסור, פוסק לק"ש. ואם רואה שהזמן עובר, צריך להפסיק מיד. וכל מקום שאינו פוסק אפילו יעבור
זמן תפלה בצבור אינו חייב להפסיק. ולעניין אכילה משמע מהמחבר (פטה) שצריך לפסוק משעלה עמוד השחר, אף אם התחיל
בהיתר. מקורות - רמב"ם וראב"ד (הל' ק"ש ב,ו).

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסכמת הרבנים הגאונים: הרב שריה דבליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

קאמר; דלדברי תורה אין מפסיקין כלל ועוקרין את התפילה לגמרי¹².
היה עוסק בתלמוד תורה והגיע זמן ק"ש: כתב הרמב"ם (הל' ק"ש ב,ה) "היה עוסק בתלמוד תורה, והגיע זמן קריית
שמע - פוסק וקורא, ומברך לפניה ולאחריה"¹³.
כי תני ההיא בעיבור שנה: דעת רמב"ם (הל' ק"ש ב,ה) שכל עסק בצרכי רבים דינו כעיבור שנה, וכתב "היה עוסק
בצרכי רבים - לא יפסיק, אלא יגמר עסקיהו, ויקרא אם נשאר עת לקרות."

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות ק"ש, סימן ע)

ה. היה עוסק באכילה או שהיה במרחץ, או שהיה עוסק בתספורת או שהיה מהפך בעורות, או שהיו עוסקים בדין,
להרמב"ם גומר ואחר כך קורא קריאת שמע. ואם היה מתירא שמא יעבר זמן קריאה, ופסק וקרא, הרי זה משבח.
ולקראב"ד מפסיק וקורא אף על פי שיש שהות לקרות (וע"ל סי' רל"ה).

ציאה בכלים בערב שבת ואיסורים משום היסח הדעת

גדרי איסור יציאת אומן בכלי אומנותו סמוך לחשיכה

(י"א א') משנה: לא יצא החייט במחטו (ערב שבת) סמוך לחשיכה, שמא ישכח ויצא (עם המחט משתחשך). ולא
הלבלר (הסופר) בקולמוסו (סמוך לחשיכה).

תנן התם (עירובין, המוצא תפילין, צ"ט א'): לא יעמוד אדם ברשות היחיד וישתה ברשות הרבים (גזירה שמא יוציא
הכלי אליו ונמצא מתחייב חטאת).

(י"א ב') איבעיא להו: כרמלית (שאיסור הוצאה והכנסה אליה מדרבנן) מאי¹⁴? (4) אמר אביי: היא היא (ואסור). (2) רבא
אמר: היא גופה גזירה, ואנן ניקום ונגזור גזירה לגזירה!?

(ומקשה על רבא), והתניא: לא יצא החייט במחטו התחובה בנגדו בערב שבת עם חשיכה (אע"פ שאינו דרך הוצאה,
ואיסורו דרבנן, והוי גזירה לגזירה)!

12. ולפי זה, חברים מפסיקין לק"ש (וכגון אנו גם לתפילה) דוקא בדליכא שהות. אבל בדאיכא שהות אין צריך להפסיק. ודעת הרמב"ם
(לכאורה) שפוסק לק"ש אפילו בדאיכא שהות. ועיין ביה"ל (ד"ה מי שתורתו) שהאריך בדברי הראשונים, וכתב בשם הפרי חדש
דהעיקר דביש שהות אין צריך לפסוק מתורה אף לק"ש. ומדברי הגר"א משמע ג"כ דמסכים אף בק"ש להרמ"א, ואפילו אם לומד
ביחידי. עיי"ש.

13. והטעם שמפסיק לק"ש, מפני שהיא דאורייתא, משא"כ לתפלה דהיא דרבנן. ואף אם נסבור דהיא דברי תורה, מכל מקום מהתורה
אין לה זמן קבוע ודי בפעם אחת ביום. וכשקורא ק"ש יקראנה עם ברכותיה ואח"כ יחזור ללימודו ולא יתפלל. ואף שצריך לבטל
ולהפסיק לימודו לעשיית כל המצות אפילו של דברי סופרים, מ"מ תפלה הואיל ואינה אלא בקשת רחמים קילא משאר מצוות
(משנ"ב קוב). אמנם צ"ב, שכן בשו"ע (או"ח רלהב), כתב שכשמפסיק מאכילה לקרוא ק"ש, יקראנה בלא ברכותיה. וביאר המשנ"ב
שהיינו משום שהן דרבנן.

14. לעמוד ברשות היחיד או ברשות הרבים ויושיט ראשו לכתחילה לתוכו וישתה. רש"י.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

(ומתרץ) הא מני רבי יהודה היא (הסובר אומן שהוציא דרך אומנותו, חייב מהתורה). **דתניא:** לא יצא החייט (בשבת) במחטו התחובה לו בבגדו, ולא נגר בקיסם (סרגל) שבאזנו, ולא סורק (בגדים) במשיחה שבאזנו, ולא גרדי (אורג) באירא שבאזנו, ולא צָבַע בדוגמא (של צבע) שבצוארו, ולא שולחני בדינר שבאזנו. ואם יצא, פטור (מדין תורה) אבל אסור. דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: אומן (המוציא) דרך אומנתו, חייב (שזו דרך הוצאתו בחול), ושאר כל אדם פטור.

תני חדא: לא יצא הזב בכיסו. ואם יצא, פטור, אבל אסור. **ותניא** אידך: לא יצא. ואם יצא, חייב חטאת.

אמר רב יוסף: לא קשיא, הא רבי מאיר, הא רבי יהודה (דזו דרך הוצאתו בחול). אמר ליה אביי: אימור דשמעת ליה לרבי מאיר, במידי דלאו היינו אורחיה⁴⁵, במידי דהיינו אורחיה (כגון כיס לזב, שאין דרך הוצאתו אלא בכך) מי שמעת ליה (דפטור)!!

(**י"ב א'**) (ושקיל וטרי, ומסיק) אלא אביי ורבא דאמרי תרווייהו: לא קשיא, הא רבי יהודה (דאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה⁴⁶, חייב). והא רבי שמעון (הפוסט).

תני דבי רבי ישמעאל: יוצא אדם בתפילין בערב שבת עם חשיכה.

(ומבאר) מאי טעמא? כיון דאמר רבה בר רב הונא: חייב אדם למשמש בתפילין כל שעה ושעה, קל וחומר מציץ, מה ציץ שאין בו אלא אזכרה אחת, אמרה תורה⁴⁷ "וְהָיָה עַל מַצְחוֹ תְּמִיד", שלא יסיח דעתו ממנו, תפילין שיש בהן אזכרות הרבה, על אחת כמה וכמה, הלכך מידכר דכיר להו⁴⁸.

תניא: חנניא אומר: חייב אדם למשמש בבגדו ערב שבת עם חשכה (שלא יהא כרוך בשום דבר, פן יוציאנו).

אמר רב יוסף: הלכתא רבתי לשבת.

שיטות הראשונים

לא יצא החייט במחטו ערב שבת: הרי"ף ורא"ש הביאו המשנה כצורתה, ולא הביאו הך דרבא דהיא גופה גזירה

15. כגון כל אלו השנויין למעלה, אין דרך הוצאתו אלא ביד אפילו לאומן, אלא בשעה שהוא רוצה להכריז לעצמו שהוא אומן. רש"י.
16. שברצונו לא תיעשה, ואינו צריך לעיקר תכליתה, כמו כאן שאינו צריך לזיבה זו שבגללה בא הכיס הזה. רש"י. וראה להלן (כ"ט ב') בסוגיית כיבוי הנר.
17. שמות כח, לח.
18. הקשה הגר"א (או"ח רנב), למה צריך להגיע לטעם שחייב אדם למשמש תפיליו כל שעה, הרי בלא"ה היות שגם אם היה יוצא בהם לא היה חייב חטאת, דדרך מלבוש הם, ולא גזרו לאסור לצאת לפני שבת בדבר שאיסורו רק דרבנן, דלא גזרינן גזירה לגזירה, וכרבא לעיל. וכתב, והעיקר נראה שלא גזרו גזירה לגזירה רק **בסמוך** לחשיכה. אבל עם חשיכה, דהיינו סמוך לשקיעה ממש, גזרו אף גזירה לגזירה. ולכן צריך להגיע בתפילין לטעם הנ"ל (אמנם צ"ב, שכן לעיל אקשינן על רבא מדתניא לא יצא החייט במחטו התחובה בבגדו בערב שבת עם חשיכה, והוצרכנו לתרץ הא מני רבי יהודה, ולא תירצנו עם חשיכה שאני. וראה עוד ב"י מש"כ בזה).

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסכמת הרבנים הגאונים: הרב שריה דבליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

וכו' (הסובר שאין גוזרים גזירה לגזירה גם באיסור הוצאה)¹⁹. **הרמב"ם** פוסק כרבי מאיר שאומן שהוציא דרך אומנותו, פטור אבל אסור. וכרבא, שאין גוזרים גזירה לגזירה באיסור הוצאה, ורק בידו לא יצא החייט במחטו בערב שבת. אבל בבגדו יכול לצאת²⁰. **והמאירי** פוסק כרבי יהודה, שאומן שהוציא דרך אומנותו, חייב. **והשו"ע**²¹ פוסק **כרמב"ם**.

לא יצא הזב בכיסו: ואם יצא, למסקנה, תלוי בפלוגתא דרבי יהודה ורבי שמעון. **הרמב"ם** לשיטתו, פוסק כרבי יהודה שמלאכה שאינה צריכה לגופה, חייב עליה, וכתב "הזב שייצא בפיס שלו - חייב, מפני שאין דרך פיס זה להוציאו אלא כדרך הזאת²². ואף על פי שאינו צריך לגוף ההוצאה אלא כדי שלא יתלכלכו בגדיו, שהמלאכה שאינה צריכה לגופה - חייב עליה". ודעת **רוב הראשונים** שמלאכה שאינה צריכה לגופה, פטור²³. **והשו"ע**²⁴ פוסק **כרוב הראשונים** שפטור, ובשם **הרמב"ם** כתב שחייב.

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות שבת, סימן רנב)

ו. לא יצא אדם ערב שבת סמוך לחשכה במחטו בידו, ולא בקלמוסו, שמא ישכח ויוציא. אבל מתר לצאת בתפלין סמוך לחשכה, לפי שאינו שוכחן.

(או"ח, הלכות שבת, סימן שא)

יב. לא יצא החיט במחט התחובה לו בבגדו; ולא נגר בקיסם שבאזנו; ולא סורק במשחה שבצוארו; ואם יצא, פטור.

יג. לא יצא הזב בכיס שעושה להצילו מזיבתו, שלא יטנף בה...

יד. דבר שהוא דרך מלבוש, אפלו אם אינו לובשו אלא משום אצולו טנוף, מתר לצאת בו בשבת.

הגה: ולכן מתר ללבש בגד מפני הגשמים או כובע על ראשו, אבל איסור לאשה לתן בגד על צעיפה מפני הגשמים דאין זה דרך מלבוש (הגהות מימוני).

19. ובב"י (או"ח רנב), דן בביאור שיטתם, האם סוברים שסתם משנה רבי מאיר, ולא יצא החייט אף בבגדו, דסתמא קתני, ואף שכשמוציא בבגדו אסור רק מדרבנן, גוזרים גזירה לגזירה, והלכה כסתם משנה ודלא כרבא (אלא שהקשה שבפרק המוצא תפלין פסקו כרבא). או שסוברים שמשנתנו רבי יהודה, ואף בבגדו אסור לחייט לצאת מדאורייתא, והלכה כסתם משנה וכרבא שאין גוזרים גזירה לגזירה. עיי"ש.

20. הלכה כרבא שאין גוזרין גזרה לגזרה והקשו עליו ממשנתנו ומברייתא, ותיירץ רבא. והקשו מדתניא לא יצא החייט במחט התחובה לו בבגדו ע"ש עם חשיכה. ותיירץ הא מני ר"י היא דאמר אומן דרך אומנתו חייב. ומפני שלא העמידו הברייתא הראשונה והמשנה כרבי יהודה, ועוד שהקשו דרך פשיטות מאי לאו דתחובה לו בבגדו, כלומר שאין בהוצאתה דרך כך בשבת חיוב חטאת, למד הרמב"ם שאין הלכה בזו כרבי יהודה. מגיד משנה.

21. או"ח רנב, וכתב על זה **בביאור הגר"א**: **אבל לא נראה כן להלכה, אלא כרבי יהודה**; דר"מ ורבי יהודה הלכה כרבי יהודה, וגם סתם מתניתין כוותיה (שכתוב לא יצא החייט במחטו סתם, משמע אף בבגדו). מקורות - רמב"ם (הל' שבת יט, כא; יט, כו).

22. ואף שסובר רבי מאיר שאומן שיצא דרך אומנותו פטור, מודה רבי מאיר במידי דהיינו אורחיה.

23. ראה להלן סו"פ במה מדליקין, כ"ט ב', סוגית כיבוי הנר.

24. או"ח שטז, ח. אמנם האחרונים מעירים על סתירה בדברי השו"ע, שכן בס"י שמא פסק: אסור ליטול שערו או ציפורניו, בין ביד בין בכלי, בין לעצמו בין לאחרים, וחייב על שתי שערות. וזה לכאורה כמאן דאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה חייב, כמו שכתבו תוספות (צ"ד ב', ד"ה אבל). וכן כתב בביאור הגר"א (או"ח שמא, א) שהשו"ע סתם (בס"י שמ) כהרמב"ם. וראה באריכות בביה"ל (או"ח שמא, ד"ה וחייב). וראה עוד במש"כ לקמן, סו"פ המצניע (צ"ד ב', סוגית תלישת שיער וציפורניים בשבת).